

Právo na e-čtení

Digitální éra je výzvou a příležitostí pro společnost dneška. Na Internetu jsou nové a inovativní způsoby poskytování, tvorby a šíření obsahu, nové způsoby tvorby hodnot a nové způsoby jak založit vzdělanou evropskou společnost znalostí, která je podmínkou pro konkurenceschopnost a prosperitu.

Avšak současná situace je charakterizována nejistotou. Než spotřebitelé mohou legálně koupit e-knihu, chce se po nich, aby podepsali desetistránkovou smlouvu obsahující podmínky licence, než si mohou koupit elektronickou knihu, organizace spotřebitelů žalují vydavatele e-knih, vydavatelé e-knih odmítají prodávat e-knihy knihovnám – a tak jsou promarněny příležitosti!

Potřebujeme aktuální, moderní rámec autorského práva! Aktuální, moderní rámec autorského práva by tuto nejistotu odstranil a zaručil účinné uznání a odměnu pro autory a další nositele práv. Rovněž by zvýšil přístup uživatelů k e-knihám a umožnil by jim, v souladu se zákonem, těžit se z e-knih poskytovaných knihovnami a mít z nich prospěch.

Evropští občané mají právo na e-čtení, čtení obsahu v elektronické formě! Měli by také mít možnost užívat tohoto práva v knihovnách. Knihovny by tedy měly mít možnost legálně e-knihy půjčovat. Knihovny garantují svobodný přístup k obsahu, informacím a kultuře pro všechny evropské občany. Ale platný právní rámec brání knihovnám v plnění těchto nezbytných služeb pro naši společnost v digitální éře, zejména ve vztahu k poskytování e-knih.

1. Vzhledem k vyčerpání práva na rozšiřování po prvním prodeji knihovna smí nakupovat vydaná díla, např. knihy, od knihkupce a užít výtisky k půjčování svým uživatelům. Činnost knihovny nenarušuje práva autora (či jiného nositele práv). V důsledku toho je to knihovna, kdo v souladu se svou koncepcí budování fondů rozhoduje, které knihy koupit a užít pro půjčování veřejnosti
2. Nakladatelé ve svém výkladu autorského práva prohlašují, že „e-půjčování“ je službou, na kterou se pojem vyčerpání práv nevztahuje. Prohlašují, že nositelé práv mají volnost rozhodování, zda chtějí poskytnout přístup ke konkrétnímu dílu, jakož i rozhodování o podmínkách takového přístupu. Pokud by takový výklad převládl, znamenalo by to, že by o digitálních fondech v knihovnách rozhodovali v první řadě nakladatelé a ne samotní knihovníci.
3. Skutečnost, že o koncepci budování fondu knihoven smějí rozhodovat nakladatelé, je významná a podle našeho názoru nepřijatelná změna. To by znamenalo, že knihovny by již nadále nemohly zaručit svobodný přístup k obsahu, informacím a kultuře pro evropské občany
4. V červenci 2012 Soudní dvůr Evropské unie vydal rozhodnutí, že zásada vyčerpání práv týkajících se koupě softwaru se vztahuje jak na stažení elektronickou cestou, tak na fyzické médium. Někteří právní odborníci tvrdí, že podle tohoto rozhodnutí se zásada vyčerpání práv vztahuje také na e-knihy. U soudů je nyní několik případů klíčových pro posuzování takových případů do budoucna. Vydat rozsudek zabere Soudnímu dvoru Evropské unie několik let.
5. Tato právní nejistota vážným způsobem znemožňuje knihovnám, aby rozvíjely atraktivní služby pro veřejnost založené na e-knihách a mimoto vytvořily zákonnou nabídku ve prospěch všech zainteresovaných stran.

EBLIDA proto tímto žádá Komisi EU o přesný rámec autorského práva dovolující knihovnám získávat a půjčovat e-knihy s odpovídající odměnou autorům a jiným nositelům práv. Stejně jako je tomu u tištěných knih, aktuální rámec autorského práva by měl knihovnám umožnit i nadále vykonávat jejich služby ku prospěchu evropských občanů.